Bu yazı, sıcak para konusunda muhtemelen yaygın olan bir manipülasyon pratiği üzerine saf bir kurgudur.

Kurgu

Kur haddindeki ani bir yükselişle bir dolar 8 lira olur. Uluslararası mali sermayenin unsurları, 10 milyar doları, 80 milyar lira karşılığında bozdururlar. 80 milyar lirayı, yıllık bileşik yüzde 17 oranında faizle 3 aylık süreyle yatırırlar. 3 ayın sonunda 83 milyar 206 milyon liraları olur. Bu arada kur haddi düşmüş, 1 dolar 7 lira 20 kuruş olmuştur. Elde edilen geliri, bu kur haddinden 11 milyar 556 milyon dolara çevirirler. 3 ayda dolar cinsinden yüzde 15,56 oranında getiri elde ederler; ki bu yıllık yüzde 78'in üzerinde bir getiri oranına karşılık gelir.

10 milyar dolar (1. ay)
↓
80 milyar lira (1. ay)
↓
83,203 milyar lira (3. ay)
↓
11,556 milyar dolar (3. ay)

Bu ilk turdan sonra, 11 küsur milyar dolarlık fonun ülkeyi terk etmesi gerekmez. Kur haddi 7 lira 20 kuruştan -üç ay sonra başladığı düzeye düşmek üzere- aniden 8 liraya çıkarsa, hele bir de faiz oranı yüzde 17'den yüzde 19'a çıkarıldı mı, bu fon yeniden liraya çevrilip bir üç aylık süre için yüzde 19 faizle yatırılabilir.

11,556 milyar dolar (3. ay)
↓
92,447 milyar lira (3. ay)
↓
96,556 milyar lira (6. ay)

↓
13,411 milyar dolar (6. ay)

Bu durumda 6 ay sonra 10 milyar dolar 13 milyar 411 milyon dolara çıkar; ki bu dolar cinsinden yıllık yüzde 80'lik bir getiri oranına karşılık gelir.

Kurgunun Ön Koşulu

Kurgunun gerçekleşmesi için dönem boyunca (3 ay) kur haddinin yüksek bir orandan (8 liradan) düşük bir orana (7,2 liraya) düşmesi gerekir. Dönem başında yüksek oranda ve dönem sonunda düşük oranda olması yeterlidir ama dönem boyunca dalgalanmalarla bile olsa düzenli biçimde düşüş eğilimi göstermesi fena olmaz. Bu sürece aktif olarak katılanların piyasayı belirleyecek gücü olması kurgunun gerçekleşmesinin bir ön koşuludur.

İkinci ön koşul hükümetin kurguyla uyumlu davranmasıdır. Hükümet, müdahaleleriyle kurgunun gerçekleşmesini sekteye uğratmadığı gibi sapmalar olduğunda mümkün olduğunca düzeltici müdahalelerle sürece destek olmalıdır.

Üçüncü ön koşulda, kurgunun maliyetini üslenecek ekonomik ajanların varlığıdır. Düşük kur haddinden döviz satıp yüksek kur haddinden döviz alıp zarar ederek, ülkeye giren kısa dönemli fonun kazançlı olmasını sağlayacak ekonomik ajanlar yoksa kurgu gerçekleşmez. Düşük kur haddinden döviz satan gerçek kişilerle yüksek kur haddinden döviz alan gerçek kişilerin aynı olması gerekmez.

Belirsizlikler

Sürecin bütününde, sürecin böyle bir kurguya uyup uymadığı belirsizdir. Örneğin bir dönem bittiğinde yenisinde manipülasyona devam mı yoksa tamam mı olduğu belirsizdir. Kur haddi aniden arttığında, bu artışın mı süreceği yoksa yeniden bir dönemlik düşüş sürecinin mi başlayacağı belirsizdir.

Üstelik para bir dönemlik mevduata bağlandığında muhtemelen fon çözülmeden önce

hareketlilik yaşanır. Kur haddindeki kırılmadan sonraya kalıp kur haddindeki kırılmanın öncesi ve sonrasındaki alış satışlarla kâr etme imkanından mahrum kalınır.

Manipülatörler dışında bu manipülasyondan istifade etmek hem çok risklidir ve hem de beklenen getirisi düşüktür.